

2. lecke - Ütemmutatók

A zeneműveken belül a ritmusok lüktetésük szerint egységekbe, ütemekbe rendeződnek. Ha például egy ütemben egy súlyos és egy súlytalan negyed (tá) értékű hang vagy szünet van, az kétnegyedes ütem, mint gyermekkorunk népszerű dalában. Emlékszünk?

Zsipp-zsupp

Zsip-zsup ken-der-zsup ha meg-á-zik, ki-dob-juk, zsup.
Tá tá ti ti tá ti ti ti ti ti tá tá szün

Ez a gyermekdal tehát 5 db 2/4-es ütemből áll. Minden ütem első szótagja súlyos, a többi súlytalan. Továbbá minden ütem összesen kettő negyed értékből áll:

egy negyed meg egy negyed: zsipp zsupp,
két nyolcad meg egy negyed: kender zsupp,
négy nyolcad: ha megázik,
két nyolcad meg egy negyed: kidobjuk,
egy negyed meg egy negyed csönd: zsup szün

Ugyanúgy értelmezhető ez, mint a matematikában a törtek (egy nyolcad meg egy nyolcad az két nyolcad, egyszerűsítve egy negyed) – tehát két nyolcad hossza, tartama ugyanannyi mint egy negyed hangé. Ez a szünetre is igaz. Nos, ez egy példa volt a két negyedes ütemű zenére.

Még egyszer: Ütemnek nevezzük a kottában, amit két ütemvonal között látunk. Fentebb ebből a 2/4-es ütemre láttunk példát.

Háromnegyedes:

Kis karácsony

The image shows five staves of musical notation for the piece 'Kis karácsony' in 3/4 time. The first staff is a single line of music. The following four staves are grouped together on a light yellow background. Each staff begins with a 3/4 time signature. The notation consists of eighth and sixteenth notes, with some beamed sixteenth notes. The piece concludes with a double bar line.

Hatnyolcados:

A magyar népzeneire nem jellemző, de a környező népek zenéjében (pl. lengyel népdalok) és a könnyűzenében igen gyakori.

The image shows two staves of musical notation in 6/8 time. The first staff is a single line of music. The second staff is on a light yellow background. The notation features a mix of eighth and sixteenth notes, with some beamed sixteenth notes. The piece concludes with a double bar line.